

Sanayici ikinci planda kalmaktan korkuyor

İSTANBUL Sanayi Odası (İSO) Başkanı Erdal Bahçivan, 2015 yılında en büyük riskin Türkiye'nin etrafındaki jeopolitik durum olduğunu söyledi. Bahçivan, "Tabii ki bir seçim senesi yaşayacağız. Hükümetimiz son yıllarda her ne kadar seçim ekonomisi politikaları uygulamamış olsa da, ekonomi gündeminin belli bir süre ikinci planda kalması bizi endişelendiriyor. Çünkü bu dönemler genellikle ekonomik konsantrasyonun kalktığı bir dönem oluyor" dedi.

PETROL FİYATLARI ETKİLİ OLACAK

Bahçivan 2015'e ilişkin değerlendirmesini şöyle sürdürdü: "En önemli ihracat pazarımız AB'de bile henüz tam anlamıyla bir rahatlamanın olmaması, ciddi anlamda dünyadaki belirsizlikler, şu anda Türk ekonomisinin en büyük riskleri arasında gösterilebilir. Ancak gelişmekte olan ülkelere göre Türkiye daha şanslı. 2015 yılında ihracat büyümede önemli bir aktör olma görevini sürdürecektir. Faizlerin, enflasyonun biraz düşmesi halinde iç piyasada tüketim canlanabilir. Önümüzdeki birkaç yıl global ölçekte güçlü dolar dönemi olacak. Türkiye'nin

pozitif ayrışması petrol fiyatlarının düşmesiyle paralel gidecektir. Bunun Türkiye'nin en önemli sorunu olan cari açığa yapacağı katkı, ekonomiye büyük destek verecek."

FARKLI TEŞVİKLER KATKI SAĞLAR

İSO Başkanı Bahçivan, Türk sanayisinin en temel finansman sorununun başında ülkenin tasarruf kaynaklarının yeterli olmasının geldiğine dikkat çekti. Bahçivan, "Bu da yurt dışı kaynaklı borçlanmayı beraberinde getiriyor. Farklı hedging yöntemlerinin sanayicinin en önemli ihtiyaçlarından birisi olduğuna inanıyorum. Bunun için de teşvik gibi farklı destekler sanayicimizin hizmetine sunulmalı" diye konuştu.

Erdal Bahçivan

Daha istikrarlı bir kura ihtiyaç var

İSO Başkanı **Erdal Bahçivan**, Türkiye ve dünyanın birkaç sene daha güçlü doların etkisi altında kalacağını kaydetti. Sanayinin ve ihracatın ağırlıklı payının Euro olmasının farklı stratejiler geliştirilmesini de gerekli kıldığına dikkat çeken Bahçivan şöyle devam etti: "Daha istikrarlı bir kura ihtiyacımız var. Dövizdeki en önemli konu, Türkiye'nin finansal istikrarını sıkıntıya düşürmeyecek bir boyutta ilerlemesi gereğidir. Sürdürülebilir kur hedefinin olabilmesinin temel finansal istikrardan geçiyor. Türkiye sanayicisi de artık kuru yönetme, farklı enstrümanlar kullanarak bir maliyet veya rekabet avantajı oluşturma noktasında eskisine göre tecrübe kazanmış durumda. Finans kuruluşları bu enstrümanları kullanmamıza ön ayak olmalı."

**TİM Başkanı
Büyükeksi:
Yüzde 5
büyürüz**

**MÜSİAD
Genel Başkanı
Olpak: Merkez
Bankası faizi
indirmeli**

**İşte iş dünyasının
2015 beklentileri**

**İSO YKB
Erdal Bahçivan:
Enflasyon düşer
faizler de
düşmeli**

**İTO YKB
İbrahim Çağlar:
Felaket senaryo-
larına itibar
edilmesin**

Faiz indirilmeli üretim artmalı

İş dünyası 2015 beklentilerini açıkladı. **TİM Başkanı Mehmet Büyükeksi Türkiye'nin ihracata dayalı büyüme modeli ile yüzde 5'lik büyümeye ulaşacağını** ifade etti. MÜSİAD Genel Başkanı Nail Olpak ise MB'nin faiz politikasını gözden geçirmesini istedi.

2014 yılını hertürlü sıkıntıya rağmen sorunsuz atlatmayı başaran Türk ekonomisinin 2015 yılında göstereceği performans merak konusu. İş dünyasının temsilcileri yeni yıla ilişkin beklentilerini ve öngörülerini açıkladı. Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) Başkanı Mehmet Büyükeksi, petrol fiyatlarındaki gerilemeyle 2015 yılında Türkiye'nin enflasyon ve cari açık rakamlarında önemli bir iyileşme beklediklerini belirterek, "Cari açıkta 2015 yılında en az 15-20 milyar dolarlık bir avantaj sağlayabiliriz" dedi.

YÜZDE 5 BÜYÜRÜZ

2015 yılına ilişkin beklentilerine dair sorularını yanıtlayan Büyükeksi, Türkiye ekonomisinin dünyadaki zorlu koşullara karşın 2014'te büyümesini sürdürdüğünü, yılın 9 aylık büyüme rakamının yüzde

2,8 olduğunu anımsattı. AB'deki durgunluğa, Japonya'daki resesyona ve bölgesel pazarların bazılarında yüzde 40'lara varan talep düşüşlerine karşın ihracatın artmasını ve büyümeyi desteklemesini son derece olumlu bulduklarını anlatan Büyükeksi, "Türkiye, önümüzdeki dönemde yüzde 10'luk bir ihracat artışı sağlayabilirse, ihracata dayalı büyüme modeli ve mevcut dinamiklerle yüzde 5'lik büyümeye ulaşacağız" dedi.

FAİZ KARARI GÖZDEN GEÇİRİLSİN

Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği (MÜSİAD) Genel Başkanı Nail Olpak döviz kurunda şu an gelinen seviyenin üretim maliyetlerini arttırmak suretiyle sanayi sektörünü nisbi olarak etkilediğini, ancak söylediği gibi karamsar bir tabloyla karşılaşmadığını söyledi.

Uzun süredir piyasalarda Fed'in faiz artırımına gideceğine dair beklentilerin devam

ettiğini de vurgulayan Olpak, şöyle devam etti: "ABD ekonomisindeki son gelişmeler de bu beklentiyi kuvvetlendirmektedir. İç piyasada ise TCMB'nin bir miktar faiz indirimine gitmesi beklenmesine karşın, enflasyonla mücadele amacıyla henüz bu konuda bir adım atılmadığını görmekteyiz. Ancak ABD'de yapılacak bir faiz artırımının, Brezilya ve Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelere sermaye kaçışına neden olacağına dair söylentiler, yatırımların teşviki adına yurt içi piyasalarda TCMB'nin faiz politikasının yeniden değerlendirilmesi gerektiğine dair beklentileri arttırmaktadır. MB'nin en azından psikolojik eşığı pozitif yönetmek anlamında dahi olsa, bir miktar indirim yapmasının doğru olacağını düşünürüz"

Faizlerin gerilemesi gerekiyor

İstanbul Sanayi Odası

(İSO) Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**,

Türkiye'nin artık beklentileri yönetebilmekte bir tecrübe kazandığını, Türk sanayisinin bu konuda eskisi gibi sadece kadercilikle karşı karşıya olmadığını dile getirdi. Bahçivan "2015'te yine 2014 seviyesinde bir büyüme olacağını düşünüyorum. Enflasyonun düşmesinden dolayı faizlerde mutlaka bir gerileme umuyorum ki olacaktır" diye konuştu.

Erdal Bahçivan

Üretim, faiz dengesini iyi yapalım

İstanbul Ticaret Odası (İTO)

Yönetim Kurulu Başkanı **İbrahim Çağlar**, enflasyon konusundaki sağlıklı politikaların bel kemiğinin beklentileri iyi yönetmek olduğunu söyledi.

Çağlar bir takım felaket senaryolarının olduğunu, bunlara itibar etmemek gerektiğini belirtti. Fed'in parasal genişlemeyi sona erdirmesinin dünya genelinde finansal kaynaklara ulaşma konusunda bazı sıkıntılar oluşturabileceğini kaydeden Çağlar "Üretim ve faiz eksenindeki dengeyi çok çok iyi kurmak gerekiyor. Faizler düşmelidir" dedi.

İbrahim Çağlar

Mehmet Büyükeksi

Nail Olpak

Dolara karşı hazır olunmalı

Istanbul Sanayi Odası (ISO)

Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan, 2014 yılı gerçekleşmeleri ve 2015 yılına ilişkin beklentilerine dair sorularını yanıtladı. Bahçivan, Türkiye ve dünyanın önümüzdeki birkaç sene güçlü doların etkisi altında kalacağını, buna hazır olunması gerektiğini söyledi.

İş dünyasının beklentisi

Gökselel Yelken

İş dünyasının önemli isimleri, 2014 yılı gerçekleştirmeleri ve 2015 yılına ilişkin beklentilerini değerlendirdi.

Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) Başkanı Mehmet Büyükekşi, petrol fiyatlarındaki gerilemeyle 2015 yılında Türkiye'nin enflasyon ve cari açık rakamlarında önemli bir iyileşme beklediklerini belirterek, "Cari açıkta 2015 yılında en az 15-20 milyar dolarlık bir avantaj sağlayabiliriz" dedi.

Yılın son çeyreğinde ise ekonomik aktivitenin kademele olarak toparlanmaya devam ettiğini, bu çerçevede aralık ayında finansal piyasalarda Rusya kaynaklı yaşanan volatiliteye rağmen büyümenin bir miktar daha hız kazanmış olduğunu belirten Büyükekşi, 2014'ün tamamında GSYH büyümesini yaklaşık yüzde 3 beklidiklerini kaydetti.

Kurun volatil olması normal

Müstakil Sanayici ve İşadamlar Derneği (MÜSİAD) Genel Başkanı Nail Olpak ise döviz kurunda şu an gelinen seviyenin üretim maliyetlerini artırmak suretiyle sanayi sektörünü nisbi olarak etkilediğini, ancak sanıldığı ya da söylendiği gibi karamsar bir tabloyla karşılaşılmadığını söyledi.

Dolar etkili olacak

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçıvanı**, Türkiye ve dünyanın önmüzdeki birkaç sene güçlü dolanın etkisi altında kalacağını, buna hazır olunması gerektiğini söyledi.

Dövizdeki en önemli konunun Türkiye'nin finansal istikrar noktasında oluşturmuş olduğu zeminde, sıkıntıya düşmeyecek bir boyutta ilerlemesi gerektiğini vurgulayan Bahçıvanı, sürdürülebilir bir kur hedefinin olabilmesinin temelinin finansal istikrardan geçtiğini belirterek, "Türkiye'nin sanayicisi de artık kuru yönetme, farklı enstürmanlar kullanarak bir maliyet veya rekabet avantajı oluşturma noktasında eskisine göre çok daha tecrübe kazanmış durumda" dedi.

TÜRKNFED Yönetim Kurulu Başkanı Onatçın

Türk Girişim ve İş Dünyası Konfederasyonu (TÜRKNFED) Yönetim Kurulu Başkanı Süley-

man Onatçın ise genel olarak kur seviyelerindeki oynaklıkların sanayicileri olumsuz etkilediğini, ocağa Fed'in varlık alımlarını azaltmaya başlamasıyla değer kaybeden TL'nin istikrar kazanmış görüldüğünü, 2015 yılında da bu istikrarın devam etmesi durumunda sanayicinin öntüni daha rahat görebileceğini söyledi.

İTO Yönetim Kurulu Başkanı Çağlar

İstanbul Ticaret Odası (İTO) Yönetim Kurulu Başkanı İbrahim Çağlar, şu andaki mevcut döviz kuru seviyeleriyle ilgili bir değerlendirme yaparken sadece dolara ya da avroya bakmanın eksik olacağını, ikisinin ortalamasına, yani sepet kura bakmak gerektiğini bildirdi.

1 yıl önce döviz sepetinin 2,38, bugün ise 2,50 seviyesine geldiğini aktaran Çağlar, bir yıl içinde yüzde 5'lik bir artış yaşandığını, dolayısıyla döviz kurlarında büyük bir artış olmadığını gördüğünü kaydetti. Çağlar, mevcut seviyelerin korunması halinde, özellikle ithalata dayalı üretim yapan sanayicilerin bu durumdan olumsuz etkilenmelerinin söz konusu olmayacağını dile getirdi.

Devlet BES borcunu bitirdi

Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, Bireysel Emeklilik Sistemi'nden (BES) ayrılanların ama paralarının kesilen stopajın idelerini tamamladıklarını belirterek, "416 bin kişiye BES borcunuzu ödedik, devlet BES borcunu bitirdi" dedi. Bakan Şimşek, 29 Aralık itibarıyla, 416 bin 575 kişiye, 420 bin 137 dilekçe için toplam 317 milyon 97 bin 387,98 lira ödeme yaptıklarını belirterek, söz konusu tutarın 52 milyon 650 bin 779,25 liralık kısmının vergi borçlarına mahsup edildiğini bildirdi.

DIP NOT

Hepsini okumak mümkün değil

Tüketicilerin elektrik aboneliklerinde fatura son ödeme tarihinin ayın son gününe denk geldiği yönünde çıkan haberlere ilişkin Elektrik Dağıtım Hizmetleri Derneği (ELDER) tarafından açıklama yapıldı. Açıklamada, "Ayın 30. ya da 31. günü de dahil olmak üzere ayın her gününde son ödemesi olan fatura oranı toplam faturaların yüzde 4-5'i kadardır" denildi.

Elektrik faturaları, Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu tarafından hazırlanan 'Elektrik Piyasası Tüketicisi Hizmetleri Yönetmeliği'ne göre düzenleniyor.

Ülke genelinde 34 milyon elektrik sayacı var,

3 bin 562 dilekçeyle sorun var

Başvurularında sorun olan ya da mevzuat gereği ödeme yapılamayan toplam 3 bin 562 dilekçe bulunduğunu dile getiren Şimşek, bunlardan bin 938'inin aktarımlı polişeler, bin 20 adedinin de veri tabanında olmayan polişelerle ilgili olduğunu aktardı.

Şimşek, Bakanlığa ilettikleri banka hesaplarının yanlış olmasından dolayı 7 bin 783 hak sahibine ödeme yapamadıklarını da ifade etti.

Değerli kağıt bedelleri belirlendi

Maliye Bakanlığı, değerli kağıtların 2015 yılında uygulanacak satış bedellerini belirledi. Bakanlığın konuya ilişkin tebliği, Resmi Gazete'de yayımlandı. Buna göre, ilgili kanunda 'değerli kağıt' olarak belirlenen

noter kağıtları 8,30 lira ile 16,60 lira arasında satılacak. Bu yıl 75 lira olan pasaport bedeli ise yeni yıldan itibaren 82,50 lira olacak. Yabancılar için ikamet tezkereleri 55 lira, nüfus cüzdanları 7,50 lira, aile cüzdanları 75 lira, sürücü belgeleri, sürücü çalışma belgeleri (karneleri) ve motorlu araç trafik belgesi 102 lira, motorlu araç tescil belgesi ile iş makinesi tescil belgesi 76,50 lira, her bir çek yapırağı için banka çeki 5,25 lira, Mavi Kart ise 7,50 liradan satılacak.

Dış ticaret istatistikleri açıklandı

Türkiye'nin ihracatı kasım, geçen yılın aynı ayına göre yüzde 7,5 azalarak 13 milyar 132 milyon dolar, ithalatı yüzde 0,2 artarak 21 milyar 448 milyon dolar oldu.

Buna göre, ihracat kasım, geçen yılın aynı ayına göre yüzde 7,5 azaldı ve 13 milyar 132 milyon dolara düştü.

bunun 7 milyondan fazlası İstanbul'da bulunuyor.

Dağıtım şirketleri ortalama ayda 22 iş günü okuma ve faturalama yapıyor. Bunların hepsini aynı günde okumak mümkün değildir. Buna ne ekipman ne de çalışan sayısı yeter.

İlave maliyet olmaması için sayaçlar okunduğu gün faturası da evlerimize bırakılıyor.

Tüketicilere bırakılan her faturanın son ödeme tarihi tebliğ tarihinden itibaren en az 10 gündür.

Faturaların ödemesi için banka, PTT, vezne, gezi ve ortak ödeme noktaları, kredi kartı gibi birden çok imkan mevcut.

Aynı dönemde ithalat ise yüzde 0,2 artış göstererek, 21 milyar 448 milyon dolar oldu.

Bu dönemde, dış ticaret açığı ise yüzde 15,3 artarak 8 milyar 316 milyon dolara yükseldi.

İhracatın ithalatı karşılama oranı, geçen yılın kasım ayında yüzde 66,3 olarak gerçekleşirken, bu yıl aynı ayda yüzde 61,2'ye düştü.

İhracat, yılın 11 ayında ise geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 4,2 artarak 144 milyar 485 milyon dolara yükseldi. Aynı dönemde ithalat yüzde 3,5 düşerek 220 milyar 450 milyon dolar, dış ticaret açığı ise yüzde 15,5 azalarak 75 milyar 965 milyon dolara geriledi.

Ne olmuştu?

Türkiye'nin ihracatı ekimde, geçen yılın aynı ayına göre yüzde 7,3 artarak 12 milyar 933 milyon dolar, ithalatı yüzde 1,5 azalarak 19 milyar 185 milyon dolar olmuştu.

İthalatta ilk sıra mineral yakıt ve yağlarda

Almanya, 1 milyar 260 milyon dolar ile geçen ay en fazla ihracat yapılan ülke oldu, bu ülkeyi 943 milyon dolarla Irak, 848 milyon dolarla İngiltere ve 639 milyon dolarla İtalya izledi.

İthalatta ise ilk sırayı 2 milyar 50 milyon dolar ile Rusya aldı. Rusya'yı 2 milyar 29 milyon dolarla Çin, 1 milyar 905 milyon dolarla Almanya, 1 milyar 168 milyon dolarla İsviçre takip etti.

Fasıllar düzeyinde en büyük

ihracat kalemi 1 milyar 497 milyon dolarla "Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuar" oldu. "Kazanlar, makineler, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları" 1 milyar 76 milyon dolarla 2. sırada yer aldı.

Ekimde en fazla ithalat yapılan fasıl, 4 milyar 477 milyon dolarla "mineral yakıt ve yağlar" oldu. Bu fasıl, 2 milyar 444 milyon dolarla "kazanlar, makineler, mekanik cihazlar ve aletler, bunların aksam ve parçaları" izledi.

İmalat sanayi ürünlerinin toplam ihracattaki payı geçen ay yüzde 91,9 olarak gerçekleşti. Yüksek teknoloji ürünlerinin imalat sanayi ürünleri ihracatı içindeki payı yüzde 3,9, orta yüksek teknoloji ürünlerinin payı ise yüzde 31,1 oldu.

İmalat sanayi ürünlerinin toplam ithalattaki payı yüzde 77,7, yüksek teknoloji ürünlerinin imalat sanayi ürünleri ithalatı içindeki payı yüzde 13,3, orta yüksek teknoloji ürünlerinin payı yüzde 40,7 olarak kayıtlara geçti.

Sanayici 2015 için temkinli

İSTANBUL SANAYİ ODASI YÖNETİM KURULU BAŞKANI **ERDAL BAHÇIVAN**, 2015 İÇİN TEMKİNLİ OLUP; "ŞU AN EKONOMİMİZ İÇİN EN BÜYÜK RİSK EN ÖNEMLİ İHRACAT BÖLGEMİZ AVRUPA BİRLİĞİ'NİN TAM ANLAMıyla RAHATLAMAMASI VE DÜNYADA BELİRSİZLİĞİN DEVAM ETMESİ." DEDİ.

İSTANBUL Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, 2015 için temkinli olunması gerektiğini söyledi. Bahçivan, ekonomimiz için en büyük riskin ihracat bölgemiz olan Avrupa Birliği'nin (AB) tam anlamıyla rahatlamaması ve dünyada belirsizliğin devam etmesini kaydetti. Bahçivan, ayrıca jeo siyasi risklerin önemini koruduğunu vurguladı. Bahçivan, ihracatın büyümede önemli bir aktör olmaya devam edeceğini de dile getirdi. Kur ile ilgili olarak şu yorumu yaptı: "Görünen o Türkiye ve dünya, birkaç sene güçlü bir dolara tanık olacak. Sanayinin ve ihracatının ağırlıklı payının Euro olması ayrı planlar gerektiriyor. Daha istikrarlı bir kur gerekiyor. Kurda en önemli konu, Türkiye'nin finansal istikrarını sıkıntıya sokmayacak şekilde ilerlemedir."

Erdal Bahçivan

İş dünyası risklerin devam ettiğini belirterek 2015 yılında da temkinli olunması gerektiğine dikkat çekti.

RİSKLER MINİMİZE EDİLMELİ

Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği (MÜSİAD) Genel Başkanı **Nail Olpak** ise küresel ölçekli ekonomik belirsizlik ortamının 2015 yılında da devam etmesi durumunda, Türkiye'nin de bu belirsizlik ortamından etkileneneğine dikkati çekerek, "ABD'nin faiz artırımına gideceğine dair beklentiler, Avro Bölgesi'nde de-

Nail Olpak

vam eden ekonomik durgunluk ortamı, başta petrol olmak üzere emtia fiyatlarında meydana gelen düşüşler ve Rusya'da baş gösteren ekonomik sıkıntılar... Bütün bunlar ekonomik açıdan küresel piyasada birer risk unsuru taşımaktadır" dedi. Olpak, Türkiye ekonomisinin 2015 yılında da kendisine yönelen olası risk faktörlerini minimize etmeyi başaracağını kaydetti.

İŞ DÜNYASI DÜŞÜK FAİZ İSTİYOR

Süleyman Onatça

Düşük faizi en çok isteyen kesimin iş dünyası olduğunu vurgulayan Türk Girişim ve İş Dünyası Konfederasyonu (TÜRKONFED) Yönetim Kurulu Başkanı **Süleyman Onatça**, şunları kaydetti: "Reel sektörde her yatırımcı düşük faizle kredi kullanmak ister. Ancak arzu etmek başka, reel başkadır. Doğru olan enflasyondaki düşüşe paralel bir faiz düşüştür. Aksi, ekonominin farklı dengelerini bozar ve bu da daha fazla zarar verir. Enflasyonda kurun etkisi azalıyor. Zira para politikalarıyla enflasyondaki artışın kısmen önüne geçildi. Ayrıca petrol fiyatlarının düşmesiyle enflasyon üzerindeki baskı biraz daha hafifleyebilir. Cari açık da düşme eğilimi gösteriyor. Ancak, henüz bu gelişmeler enflasyona tam olarak yansımış değil. Yansıması durumunda enflasyondaki sert düşüş elbette ki faizlere de yansıyacaktır." **İstanbul / aa - cihan**

DOLARA, FİNANSAL ZORLUKLARA DİKKAT ÇEKİLİYOR

İş dünyası yeni yıla uyarı ve olumlu beklenti mesajlarıyla girdi

- **TOBB/Rifat Hisarcıklıoğlu:** Büyüme beklentimiz OVP hedefi (%4) düzeyinde. Daha güçlü bir Türkiye için çalışmaya devam edeceğiz.
- **İSO/Erdal Bahçıvan:** Güçlü dolara karşı hazır olmalıyız.
- **İTO/İbrahim Çağlar:** Finansal kaynaklara ulaşmada sıkıntılar oluşabilir.
- **TİM/Mehmet Büyükeksi:** Büyüme beklentimiz OVP hedefi (%4) düzeyinde.
- **MÜSİAD/Nail Olpak:** Mevcut kur seviyesinde sanayi hız kaybına uğrasa da olumlu seyrine devam etmesini bekliyoruz.
- **TÜRKONFED/Süleyman Onatça:** Yüzde 3-4 bandı arasında büyüme öngörüyoruz. /08-09

İŞ DÜNYASINDAN GÖRÜŞLER...İŞ DÜNYASINDAN GÖRÜŞLER...

Petrol fiyatlarındaki gerilemeyle birlikte yeni yılda cari açık ve enflasyonda iyileşme, faizlerde indirim bekleyen iş dünyası temsilcileri, 2015 yılı için; dışarıda jeopolitik riskler, Türkiye'nin en önemli ihracat pazarı AB'deki sorunların hala bitmemesi ve küresel ölçekli ekonomik belirsizliklerin yanı sıra içeride de seçim, cari açık, enflasyon ve işsizlik gibi siyasi ve ekonomik belirsizliklere dikkati çekiyor.

Kurdaki dalgalanmalar sanayiciyi olumsuz etkileyebilir

Türk Girişim ve İş Dünyası Konfederasyonu (TÜRKNFED) Yönetim Kurulu Başkanı Süleyman Onatça da ocakta Fed'in varlık alımlarını azaltmaya başlamasıyla değer kaybeden TL'nin istikrar kazanmış görüldüğünü, 2015'te de bu istikrarın devam etmesi durumunda sanayicinin önünü daha rahat görebileceğini söyledi. AB'deki durgunluğun devam etmesi durumunda ise avronun biraz daha değer kaybedebileceğinin belirtildiğine dikkati çeken Onatça, "TL için ise henüz böyle bir tehlikeden bahsetmek mümkün değil. Ancak, içeride ve dışarıdaki şoklar sebebiyle kurdaki dalgalanmalar büyük dalgalanmalar sanayiciyi olumsuz etkileyebilir" dedi. Dünya ekonomisinde yavaşlama eğilimi görüldüğünü, Türkiye gibi yükselen ekonomilerde yüksek büyüme oranlarının geride kaldığını belirten Onatça, "Dünyadaki bütün bu gelişmelerin Fed'in faiz kararını etkilediği belirtiliyor. Faizlerdeki artış doğal olarak dünya piyasasında bir finansman sıkıntısına neden olacak. Türkiye de elbette bu durumdan etkileneyecektir. Ancak, cari açık bir yandan geniliyor, özel sektör borçluluk oranlarında da bir düşme söz konusu. Dolayısıyla demokratik ve hukuk sistemi içinde istikrarlı bir görünüm sergilememiz durumunda bir tehlikeden söz etmeye gerek yok. Sonuçta, riskler olmakla birlikte sanayici için henüz bir tehdit oluşturmadığını söylemek yanlış olmayacak" şeklinde

konuştu. İç talepte enerji fiyatlarında görülen gerilemenin maliyetlere yansımaları durumunda enflasyon ve cari açığın gerileme eğilimi göstermesinin, para ve maliye politikaları için kısıtlı da olsa bir alan yaratabileceğine işaret eden Onatça, "Ancak, bütçe disiplini ihmal ederek ve dünyadaki gelişmeleri öngörmeden para ve maliye politikalarıyla iç piyasayı canlandırma girişimleri istikrarlı bir görünüm sergileyen ekonominin dengelerini bozabilir. Bu nedenle ekonominin dengelerini bozacak hamlelerden uzak durulması, uzun vadede ekonominin gidişatı için hayati bir önem arz ediyor" dedi.

Seçim döneminde ekonomideki istikrarın bozulması önemli bir risk

Düşük faizi en çok isteyen kesimin iş dünyası olduğunu vurgulayan Onatça, 2015 yılına ilişkin gördüğü risklerle ilgili ise şunları söyledi: "Yeni bir seçim döneminde gireceğimiz göz önüne alındığında, başarılı bir stabilizasyon sürecinden geçen ülkemiz için iç talebi canlandırıcı politikalar vasıtasıyla ekonomideki istikrarın bozulması önemli bir risk oluşturuyor. Ülke ekonomisinin en güçlü yanlarından biri olan bütçe disiplininin bozulması, kurlarda oluşabilecek ani hareketlenmeler istenmeyen sonuçlar doğurabilir. Ayrıca, Ortadoğu'da geçen yıl turmanışa geçen çatışma ortamının devam etmesi, Rusya-Ukrayna gerilimi ise hala ülkemiz için bir risk oluşturuyor. Ayrıca Fed'in faizleri

TOBB Başkanı Rifat **Hisarçıklıoğlu**, yeni yıl mesajında, Türkiye'nin büyük hedefleri bulunduğu ifade ederek, "İlk etapta Cumhuriyetimizin 100. kuruluş yıl dönümünde daha büyük, daha güçlü bir Türkiye için ulaşmak istediğimiz rakamlar var. O tarihte bugünkünden 2.5 kat daha zengin bir Türkiye olmak istiyoruz. Yeni yılda da hep birlikte bunun için azimle çalışmaya devam edeceğiz. Yeryüzüne baktığımızda görüyoruz ki noksansız kimse yok. Onun için hepimiz birbirimize muhtacız" dedi.

beckenenden önce açıklaması ve küresel piyasalarda oluşabilecek ani dalgalanmalar da dikkat edilmesi gereken diğer faktörler. Türkiye ekonomisinin gelecek yılda yüzde 3-4 bandı arasında büyümesini öngörüyoruz. Kurlarda ve faiz seviyelerinde büyük değişiklikler beklemiyoruz."

Ortalama kur seviyesi beklentimiz 2.35 TL

Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) Başkanı Mehmet Büyükekşi, Türkiye'nin önümüzdeki dönemde yüzde 10'luk ihracat artışı sağlaması halinde ihracata dayalı büyüme

modeli ve mevcut dinamiklerle yüzde 5'lik büyümeye ulaşılacağı belirtilerek, 2015'e ilişkin beklentilerini şöyle açıkladı: "2015'te büyüme beklentimiz iç talepteki toparlanma ve ihracatta OVP'de hedeflenen yüzde 7.8'lik artış oranının minimumunda yakalanmasıyla OVP hedefi olan yüzde 4'lük büyüme hızının yakalanmasıdır. Ortalama kur seviyelerine bakıldığında dolar/TL beklentisi 2.35, euro/TL beklentisi ise 2.90 olarak öngörülmekte, paritenin ise ortalamada yıl içinde 1.23 seviyesinde olması beklenmektedir. 2015'te TCMB'nin, TL'nin aşırı değerlenmesine veya değer kaybetmesine izin veremeyeceğini, TL'nin istikrarlı seyrini koruyacağını

düşünüyoruz. 2015-2017 dönemine ait OVP'ye göre, 2015 yılı ihracat hedefi 173 milyar dolar olarak belirlendi." Petrol fiyatlarındaki gerilemeyle 2015'te Türkiye'nin enflasyon ve cari açık rakamlarında önemli bir iyileşme beklentilerini kaydeden Büyükekşi, "Cari açıkta 2015 yılında en az 15-20 milyar dolarlık bir avantaj sağlayabiliriz. Bunun da orta vadede faiz düşüşleri ve yatırım artışlarına yönelik pozitif etkisi olacağına inanıyoruz" dedi.

Faiz indirimi yapılması doğru olacak

Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği (MÜSİAD) Genel Başkanı Nail Olpak, mevcut kur seviyesinin 2015'te devam etmesi durumunda sanayi üretiminin nispeten hız kaybına uğrasa bile, olumlu seyrine devam etmesini beklentilerini kaydetti. Enflasyonda henüz bir iyileşmenin sağlanamamasının kısa vadede TCMB'nin faizi düşürmesine dair beklentilerinin ertelenmesine neden olduğunu belirten Olpak, ABD'de yapılacak bir faiz artırımının, Brezilya ve Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelere sermaye kaçışına neden olacağına dair söylentilerin, yatırımların teşviki adına yurtdışı piyasalarda TCMB'nin faiz politikasının yeniden değerlendirilmesi gerektiğine dair beklentileri artırdığını söyledi. Olpak, "Bu bağlamda, TCMB'nin en azından psikolojik eşik pozitif yönetmek anlamında dahi olsa bir miktar indirim yapmasının doğru olacağını düşünüyoruz" dedi. 2015'te de dış talep kaynaklı

büyümenin devam etmesinin muhtemel görüldüğünü ifade eden Olpak, enflasyon oranlarının iyileştirilmesine dair henüz bir ilerleme kaydedilemediğine işaret etti. Döviz kurunda meydana gelen dalgalanmaların, özel sektörün kredi borcunun risk faktörünü oluşturan en belirgin unsur olarak ortaya çıksa da mevcut döviz kuru seviyesinin kısa ve orta vadede özel sektör tarafından tole edilemeyecek bir durum teşkil etmediğini vurgulayan Olpak, "Özel sektör 158 milyar dolarlık bir borcu 2014'te çevirebildiği 2015 yılında da çevirebilecek şekilde hazırdır" dedi. Olpak, mevcut dolar/TL fiyatlarında 2015'te herhangi bir sürpriz öngörmediklerini söyledi. Küresel ölçekli ekonomik belirsizlik ortamının 2015'te de devam etmesi durumunda Türkiye'nin de bu belirsizlik ortamından etkilenmeyeceğine dikkati çeken Olpak, iç piyasada her ne kadar 2014 yılında önemli ölçüde bir ilerleme sağlanmış olsa da cari açık sorunuyla, hedeflerin üzerinde seyreden enflasyon ve işsizlik problemlerinin Türkiye'nin göze çarpan risk alanları olarak ortaya çıktığına işaret etti. Olpak, "Suriye'deki iç savaş ve kargaşa ortamı da siyasi yönden bir risk unsuru oluşturmaktadır. 2015 haziranında gerçekleştirileceğimiz genel seçimler de iç siyasette gündemi bir hayli sıcak tutacaktır. Çözüm sürecinde herhangi bir hız kaybı yaşanmaksızın devam edecek olan çalışmaların, bölgede ve ülke genelindeki huzur ortamına önemli katkıları olacaktır. Türkiye, 2015 yılında da kendisine yönelen olası risk faktörlerini minimize etmeyi başaracaktır" diye konuştu.

İŞ DÜNYASINDAN GÖRÜŞLER...İŞ DÜNYASINDAN GÖRÜŞLER...

İç tüketim biraz daha canlanabilir

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, Türkiye ve dünyanın önümüzdeki birkaç yıl güçlü doların etkisi altında kalacağını, buna hazır olunması gerektiğini söyledi. 2015'in 2014'ten çok farklı olacağını düşünmediğini ifade eden Bahçivan, hemen hemen aynı dengeler üzerinde bir büyümenin yaşanacağını beklenebileceğini, belki faizler ve enflasyonun biraz düşmesinden dolayı iç piyasanın, iç tüketimin biraz daha canlanabileceğini ifade etti. Petrol fiyatlarının düşmesinin Türkiye'ye enflasyonun düşürülebilmesi mücaadesinde son derece önemli bir fırsat verdiğini dile getiren Bahçivan, "Gelecek yıl en azından daha makul ve daha istikrar kazanmış olan bir kurun da enflasyona 2014'teki kadar bir etki yapamayacağını düşünmekteyiz" dedi. Bahçivan, Türk sanayisinin en temel finansman sorununun başında ülkenin tasarruf kaynaklarının yeterli olmamasının geldiğini, bunun da ciddi anlamda yurtdışı kaynaklardan borçlanmayı beraberinde getirdiğini söyledi. Bahçivan, "Ne yazık ki bu konu ülkemizdeki tasarruf artışı olana kadar da hepimizin ciddi bir problemi olmaya devam edecek. Bunun için de farklı hedging yöntemlerinin, sanayicinin riskini dengeleyebilmesi açısından olmazsa olmaz, en önemli ihtiyaçlarından birisi olduğunu savunuyorum. Bunun için de farklı teşviklerin, farklı desteklerin sanayicimizin hizmetine sunulmasının çok büyük katkısı olacaktır" diye konuştu. 2015'te dünyada faizlerin Türkiye'ye para girişini engelleyecek kadar aşın yükseleceğini ve para piyasasının aşırı daralacağını düşünmediğini belirten Bahçivan, ancak bunun bu zorluğun 2015'te gelmeyeceği anlamına gelmediğini, bunun için de Türk sanayisiyle ekonomi yönetiminin

böyle bir geleceğe kendisini çok daha güçlü bir şekilde hazırlamak zorunda olduğunu vurguladı. Bahçivan, 2015 yılına ilişkin gördüğü riskleri sıralarken de, "En önemlisi Türkiye'nin etrafındaki jeopolitik riskler. Tabii ki bir seçim yılı yaşayacağız. Hükümetimiz son yıllarda her ne kadar seçim ekonomisi politikaları uygulamamış olsa da ekonomi gündeminin belli bir süre ikinci planda kalması bizi endişelendiren bir konu. En önemli ihracat pazarımız AB'de hala daha tam anlamıyla bir rahatlanmanın olmaması ve ciddi anlamda dünyadaki belirsizlikler şu anda Türk ekonomisinin en büyük riski. Ama ben pozitif ayrımsa noktalarının daha fazla olduğunu düşünüyorum. 2015'te yine 2014 seviyesinde

bir büyüme olacağını düşünüyorum. Enflasyonun düşmesinden dolayı faizlerde mutlaka bir gerileme umuyorum ki olacaktır. Dövizde de en azından volatilitenin 2014'teki kadar olmayacağı istikrarlı bir kuru göreceğimizi düşüncesindeyim" görüşlerini dile getirdi.

Kuru yabancı kaynaklar ve jeopolitik gelişmeler belirleyecek

İstanbul Ticaret Odası (İTO) Yönetim Kurulu Başkanı **İbrahim Çağlar**, Fed'in parasal genişlemesi sona erdirmesinin dünya genelinde finansal kaynaklara ulaşma

konusunda bazı sıkıntılar oluşturabileceğini, bu noktada ülke olarak yapılacak hamlelerin üretimi ve faiz eksenindeki dengesi çok çok iyi kurmak olduğunu, bu nedenle "faizler düşmelidir" dediklerini, çünkü yurtiçi piyasalardaki faiz düzeylerinin üretimin ayağına pranga olmaması gerektiğini söyledi. 2015'te ekonomideki büyümenin ihracattan değil, iç talep artışından kaynaklanmasını beklediğini kaydeden Çağlar, enflasyon konusundaki sağlıklı politikaların bel kemiğinin beklentileri iyi yönetmek olduğunu vurguladı. Çağlar, bir ekonomide insanların "mal ve hizmetlerin değerinde bir artış yaşanacak" beklentisine girmediği halde enflasyon sarmalının meydana geldiğini ve buna karşı dikkatli olunması gerektiğini, bunun için sosyal ve psikolojik yönü olduğunu söyledi. İnsanların daha fazla tasarrufa yönlendirilmesinde başan elde edilmesi halinde hem talep hem de üretim ayağında beklenen etkinin sağlanabileceğini vurgulayan Çağlar, "Tasarrufa ayrılan pay artacağı için talep yönlü enflasyon azalacak. Ayrıca yerli kaynaklar üretime daha fazla yöneleceği için de üretim artacaktır" dedi. Petrolün değerindeki düşüşün Türkiye ekonomisi için ciddi bir sübvansiyon etkisi olacağını dile getiren Çağlar, Türkiye ve bölge ekonomileri için jeopolitik risklerin ön planda olduğuna dikkati çekti. Çağlar, 2015'te dolar/TL kurunu Türkiye'ye gelecek yabancı kaynaklar ve jeopolitik gelişmelerin belirleyeceğini ifade ederek, enerji fiyatlarında, özellikle de petrol fiyatlarındaki düşüşün önümüzdeki yıl devam etmesinin döviz talebini azaltacağını söyledi. Enerji ithali ve petrole ödenen paranın cari açığın en büyük nedenlerinden biri olduğunu anlatan Çağlar, bundan dolayı petrolün değerindeki düşüşün Türkiye ekonomisi için ciddi bir sübvansiyon etkisi olacağını dile getirdi.

İzmir iş dünyası 2015'te temkinli olacak

İzmir iş dünyası temsilcileri, 2015'in zor bir yıl olacağını düşüncelerine karşın umutlarını kaybetmiyor.

Kemalpaşa Organize Sanayi Bölgesi (KOSBİ) Yönetim Kurulu Başkanı **Kamil Porsuk**, 2014'te istihdamda gözle görülen düşüşler olduğunu ancak 2015'te iktidar eliyle alınacak önlemler sayesinde piyasalarda bir canlanma olacağını belirterek, "Belli oranda ciroların düştüğü, karlılıkların azaldığı bir yıl geride bıraktık. Özellikle istihdam alanında ciddi sıkıntılar oldu. Bunun bir yerde aşılması gerekiyor. Yeni heyecanlar yaratmak lazım. Nasıl 2002'de, 2003'te sanayiye hız geldiyse yeni söylemlerle yola çıkmak gerekiyor. Türkiye'yi 2015'te kritik bir seçim süreci bekliyor. Seçimle ilgili olumsuzluklar yaşanmazsa kamusal alanda ekonomiyle ilgili daha iyiyе gideriz. Artık sanayici üretim yapmaktan çekinir hale geldi. Bunun aşılması ilgili bir takım teşvikler lazım. Mesela Ar-Ge destekleri 50 kişiydi, 30'a düşürüldü. Belki sağlık, biyomedikal, savunma gibi belli sektörlerde cari açığı kapatacak Ar-Ge merkezleri daha küçültülmeli. KOBİ'ler de bundan yararlanmalı. Sanayicilik her geçen gün zorlaşıyor. Bizler kayıtlı olarak faaliyetlerimizi sürdürdüğümüz için her şey bizim aleyhimize. Merdiven

altı dediğimiz kayıt dışı ekonomiye 'dur' denmeli. Yaşanan tüm sorunlar sanayicinin üzerine yük olarak geri dönüyor. Ülkemiz için sanayici daha fazla üretim yapabilmeli. Üretim olmazsa hiçbir şey olamaz" diye konuştu.

2014'ün hem ekonomik açıdan hem de iş kazaları sebebiyle 'Türkiye adına kötü bir yıl olduğunu vurgulayan Kemalpaşa Sanayici ve İşadamları Derneği (KESİAD) Yönetim Kurulu Başkanı **Aytekin Ötaz** da "2015'in 2014 gölgesinde geçeceğine yönelik düşünceler ağır basıyor. Hükümetin, OVP'de hedef küçültmesinden de anlaşılacağı üzere zor bir yıl bizi bekliyor. Çok önemli kalemlerde revizyona gidildi. Büyüme oranı 2015 için yüzde 5'ten yüzde 4'e düşürüldü. Enflasyon tahmini hedefi yüzde 5 seviyesinden yüzde 6.3'e çıkarıldı. Cari açık, dış ticaret ve bütçe açığı cephesinde de farklı bir durum yaşanmayacağını düşünüyorum" dedi.

Ege İş Kadınları Derneği (EGİKAD) Başkanı **Betül Elmasoğlu** ise özellikle son dönemde toplumun her kesiminde bir sürtüşme olduğu izleniminin dikkat çektiğini belirterek, "Politikacıları ve medyanın sözleri giderek sertleşiyor. Halkın huzursuz olmaması için bu üslubun yumuşaması lazım" dedi.

İZMİR-DÜNYA

En kötü yılımız BÖYLE OLSUN

Bütün olumsuzluklara rağmen 2014'te ekonomide yüzde 3 büyüme bekleniyor. BİST ise yüzde 25,5 ile dünyanın en çok kazandıran 4. borsası oldu. Bütün bunlar "En kötü yılımız böyle olsun" dedirtiyor

Dünya genelinde zirveye çıkan jeopolitik riskler, ABD Merkez Bankası FED'in politika değişiklikleri ve içeride turmanan siyasi tansiyonla 2014 piyasalarda dalgalanmanın zirveye çıktığı bir yıl oldu. Ancak buna rağmen Türkiye ekonomisinin yüzde 3'ler civarında büyümesi bekleniyor. Borsa İstanbul (BİST) ise yüzde 25,5 ile en çok kazandıran 4. borsa oldu. Bütün bunlar "En kötü yılımız böyle olsun" dedirtiyor. 2015 yılında ise hem FED'in izleyeceği politikalar hem de içeride ve dışarıda beklenen siyasi gelişmelerle volatilitenin hız kesmeden devam etmesi bekleniyor. Tekrar 2014 yılına dönecek olursak, yıl içinde kapanış rakamları baz alındığında, Borsa İstanbul 25 bin puanlık bir aralık olan 61 bin puan ile 86 bin puan arasında gezinirken, bu kadar yüksek volatiliteye rağmen yıllık yüzde 25'lik getiri ile dünyanın en çok kazandıran 4. borsası oldu ve yatırımcısının yüzünü güldürdü.

DOLAR 2.414 TL'DEN DÖNDÜ
Dolarlardaki hareketlilik ise adeta baş döndürdü. 2014'te dolar yüzde 16,8 değerlenerek 2.1450 TL'den başladığı yılı 2.3246 TL'den tamamlayarak, 16 Aralık'ta 2.4140 TL ile tarihinin en yüksek seviyesine ulaştı. Kurdaki hareketlilikte düşen petrol fiyatları ile Rusya'ya uygulanan yaptırımlar ana belirleyici unsur oldu.

Yatırım aracı	31.Ara.13	31.Ara.14	Fark (%)	Yıllık en yüksek	Yıllık en düşük	Fark* (%)
BIST 100	67801	85.721	25,5	86234 (4 Aralık)	61189 (3 Mart)	40,9
Dolar	2,15	2,32	8,37	2,414 (16 Aralık)	2,067 (13 Mayıs)	16,9
Euro	2,95	2,83	-4,23	3,1985 (24 Ocak)	2,7498 (27 Kasım)	16,5
Euro/Dolar	1,37	1,24	-9,44	1,392 (17 Mart)	1,2147 (31 Aralık)	14,5
Brent petrol	106,4	56,11	-46,7	115,06 (19 Haziran)	56,71 (31 Aralık)	102,8
Altın	1204	1197	-0,58	1381 (14 Mart)	1140 (5 Mayıs)	21,1
Gümüş	19,34	16,1	-16,75	22,047 (24 Şubat)	15,392 (6 Kasım)	43,2

* En yüksek en düşük arasındaki fark

Borsa İstanbul 2014 yılında yatırımcısına **%25,5** kazandırdı.

Sefer YÜKSEL
yuksele@yuksele.com.tr
0212-313 68 25

Gelişmekte olan ülke piyasalarındaki değer kaybı **%17** ile TL'ye de yansdı.

Borsanın en düşük kapanış ile en yüksek kapanış arasındaki fark **%41** oldu.

Varilin dibi delindi, petrol 56 dolara düştü

Rusya'ya yönelik yaptırımlar dünyada ekonomi gündeminin ana maddesi oluncu özellikle 2014 yılının ikinci yarısı başta petrol fiyatları olmak üzere emtia fiyatları açısından tam anlamıyla kabus dolu bir dönem oldu. 2014'e varıl fiyatı 106,4 dolardan başlayan Brent petrol rekor bir düşüşle yılı 56,11 dolardan tamamladı. Bir başka ifade ile petrol fiyatları 1 yılda tam yüzde 46,7 değer kaybetti. Son 5,5 yılın en düşük seviyelerine inen petrol fiyatlarındaki çöküşte,

Rusya'ya yönelik uygulanan siyasi politikaların yanı sıra, OPEC'in üretimde kısıtlamaya gitmemesi ve global büyüme beklentilerinin de aşağı yönlü revize edilmesi de etkili oluyor. 2014'ün yatırımcıların güvenli limanı altın için de pek parlak geçtiği söylenemez. Doların yıl boyunca küresel anlamda çok güçlü seyretmesinin etkisiyle altın fiyatlarında yıl genelinde yüzde 0,58'lik bir düşüş gözlemlendi. Yıl içinde en yüksek 1381 doları (14 Mart) en düşük ise 1140 doları (5 Mayıs) gören altın, 2014'ü 1197 dolar seviyelerinde tamamladı.

Erdem Başçı'yı zor bir yıl bekliyor

2015'i zor geçirecekler içinde hiç kuşkusuz Merkez Bankası Başkanı Erdem Başçı geliyor. Ekim sonunda "2015 yılının enflasyonla mücadele yılı olacak" diyen Başçı'nın bu konuda elini 60 doların altına inen petrol fiyatları iyiden iyine rahattı. Buna karşın, siyasetlerden yeniden başlayan "faiz indir" baskılarının seçimler yaklaştıkça artacağı düşünüldüğüne Başkan Başçı için pek rahat bir yıl olacağı söylenemez. Üstelik aynı dönemde FED'in faiz artırımına başlayacağı düşünüldüğünde 2015'te Merkez Bankası kararları ekonomide ana gündem maddesi olacağı beşniyor.

Merkez Bankası Başkanı Erdem Başçı

Yellen torbasından neler çıkaracak?

2014'te tahvil alımlarını sonlandıran FED, 2015 yılı ortasında faizlerde artırımlara başlamaya hazırlanıyor. Bakalim FED Başkanı Janet Yellen 2015 yılında "torbası"ndan neler çıkaracak

Yasanacak siyasi ve jeopolitik gelişmeler bir kenara bırakılacak olursa, hiç kuşkusuz 2015 yılında da küresel piyasaların yönünü tıpkı 2014 yılında olduğu gibi ABD Merkez Bankası FED belirleyecek. Çünkü, 2009 yılından itibaren küresel manada bol ve ucuz likidite ortamının yaratılmasına öncülük eden Amerikan Merkez Bankası açısından 2015 yılında yeni bir evreye giriliyor. 2014'ün son çeyreğinde tahvil alımlarını sonlandıran FED, 2015 yılı ortasında faizlerde artırımlara başlamaya hazırlanıyor.

2015 DAHA VOLATİL OLACAK
FED'in faiz artırım potansiyelinin gelişmekte olan ekonomilerin tamamında olduğu üzere Türkiye ekonomisi üzerinde de kaçınılmaz olarak belirgin anlamda etkilerinin olması bekleniyor. Ekonomistler, bu sürecin pek rahat geçmeyeceğini ve 2015'in 2014'e göre daha volatil ve belirsiz olacağını öngörüyor. Bakalim FED Başkanı Janet Yellen 2015 yılında "torbası"ndan neler çıkaracak.

FAİZ ARTIRIMLARI İKİNCİ YARI BAŞLAYABİLİR
Son 6 yılda "ultra-gevsek" bir faiz politikası izleyen FED'in bu süreçten kademeli olsa da kaçacak olması dünya ekonomisi açısından oldukça önemli. FED'in yılın ikinci yarısı faiz artırımına başlaması bekleniyor.

11 AYDA İHRACAT % 4,2 ARTTI (Milyon \$)

Aylar	Yıl	İHRACAT		İTHALAT		DENGE		Karşılama Oranı(%)
		Deger	Değişim (%)	Deger	Değişim (%)	Deger	Değişim (%)	
Ocak-Kasım	2013	138.628		228.522		-89.894		60,7
	2014	144.485	4,2	220.450	-3,5	-75.965	-15,5	65,5
Kasım	2013	14.201		21.414		-7.213		66,3
	2014	13.132	-7,5	21.448	0,2	-8.316	15,3	61,2

Dış ticarete altın vuruşu geri döndü

Kasım'da altın ithalatının yüzde 106 artması ve AB'ye ihracatın düşmesiyle dış ticaret açığı 8,3 milyar dolara çıktı

TÜİK'in açıkladığı verilere göre kasım'da dış ticaret açığı yüzde 15,3 artarak 7,2 milyar dolardan 8,3 milyar dolara çıktı. İhracat kasım'da geçen yılın aynı ayına göre yüzde 7,5 azalarak 13,1 milyar dolar oldu. İthalat ise yüzde

0,2 yükselişle 21,4 milyar dolar seklinde gerçekleşti. Düşen fiyatlar karşısında altın ithalatı tekrar yüksek seviyelere ulaştı. Kasım'da altın ithalatı yüzde 106,3 artışla yaklaşık 1 milyar dolardan 2 milyar dolar seviyesine

yerleşti. Türkiye'nin lider ihracat pazarı AB'de yaşanan olumsuzluklar etkisini gösterdi. Yüzde 8,3 düşen ihracat 5,7 milyar dolara geriledi. AB'nin kasım ayında ihracattaki payı yüzde 44,1'den yüzde 43,7'ye geriledi.

İŞ DÜNYASININ 2015 YILINA İLİŞKİN BEKLENTİ VE TAHMİNLERİ

TİM BAŞKANI MEHMET BÜYÜKÇEKİ:
Yüzde 10'luk ihracat artışı yapmalıyız

Petrol fiyatlarındaki gerilemeyle 2015'te Türkiye'nin enflasyon ve cari açık rakamlarında önemli bir iyileşme bekleniyor. Cari açıkta 2015 yılında en az 15-20 milyar dolarlık bir avantaj sağlanabilir. Türkiye, önümüzdeki dönemde yüzde 10'luk bir ihracat artışı sağlayabilirse, ihracatı dayalı büyüme modeli ve mevcut dinamiklerle yüzde 5'lik büyümeye ulaşacağı.

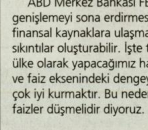
İSO YÖNETİM KURULU BAŞKANI ERDAL BAŞÇIVAN:
Birkaç sene dolar güçlü kalacak, hazırlıklı olunmalı

Türk sanayinin en temel finansman sorununun başında tasarruf kaynaklarının yeterli olmaması geliyor. Bu da ciddi anlamda yurdtdı kaynaklardan borçlanmayı beraberinde getiriyor. Türkiye ve dünya önümüzdeki birkaç sene güçlü bir dolar etkisi altında kalacak, buna hazır olunması gerek.

İTO BAŞKANI İBRAHİM ÇAĞLAR:
Üretim ve faiz eksenindeki denge çok iyi kurulmalıdır

ABD Merkez Bankası FED'in parasal genişlemeye sona erdirmesi, dünya genelinde finansal kaynaklara ulaşma konusunda bazı sıkıntılar oluşturabilir. İşte tam da bu noktada ülke olarak yapacağımız hamle, üretim ve faiz eksenindeki dengeleri çok iyi kurmaktır. Bu nedenle faizler düşmelidir diyoruz.

TÜRKONFED BAŞKANI SÜLEYMAN ONATÇAY:
Reel sektörde her yatırımcı düşük faiz ister

Reel sektörde her yatırımcı düşük faizle kredi kullanmak ister. Ancak arzu etmek başka, reel başkadır. Doğru olan enflasyondaki düşüşe paralel bir faiz düşüştür. Aksi, ekonominin farkı dengelerini bozar ve bu da daha fazla zarar verir. Türkiye ekonomisinin gelecek yılda yüzde 3,4 bandı arasında büyümesini öngörüyoruz.

EKONOMİNİN LOKOMOTİFİ KURUMLAR 2015 YILINDAN UMUTLU

Beklentiler iyi yönetilecek

TİM Başkanı Büyükekşi, yeni yılda cari açığa 20 milyar dolar avantaj sağlayabileceklerini belirtirken İTO Başkanı İbrahim Çağlar enflasyona, İSO Başkanı Erdal Bahçivan ise tasarrufların azlığına dikkat çekti

Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM), İstanbul Ticaret Odası (İTO) ve İstanbul Sanayi Odası (İSO) başkanları 2015 yılı değerlendirmelerinde Türkiye'nin iyi yolda olduğunu ancak ele geçen avantajların iyi değerlendirilmesi gerektiğini söylediler.

TİM Başkanı Mehmet Büyükekşi, petrol fiyatlarındaki gerilemeyle 2015 yılında Türkiye'nin enflasyon ve cari açık rakamlarında önemli bir iyileşme beklediklerini belirterek, "Cari açığa 2015 yılında en az 15-20 milyar dolarlık bir avantaj sağlayabiliriz" dedi.

YÜZDE 3 BÜYÜRÜZ

Yılın son çeyreğinde ise ekonomik aktivitenin kademeli olarak toparlanmaya devam ettiğini, bu çerçevede aralık ayında finansal piyasalarda Rusya kaynaklı yaşanan volatiliteye rağmen büyümenin bir miktar daha hız kazanmış olduğunu belirten Büyükekşi, 2014'ün tamamında GSYH büyümesini yaklaşık yüzde 3 beklediklerini kaydetti.

"2015'te büyüme beklentimiz iç talepteki toparlanma ve ihracatta OVP'de hedeflenen yüzde 7,8'lik artış oranının minimumunda yakalanmasıyla OVP hedefi olan yüzde 4'lük büyüme hızının yakala-

lanmasıdır. Ortalama kur seviyelerine bakıldığında dolar/TL beklentisi 2,35, avro/TL beklentisi ise 2,90 olarak öngörülmekte, paritenin ise ortalama 1,23 seviyesinde olması beklenmektedir. Türkiye, önümüzdeki dönemde yüzde 10'luk bir ihracat artışı sağlayabilirse, ihracata dayalı büyüme modeli ve mevcut dinamiklerle yüzde 5'lik büyümeye ulaşacağız" diye konuştu.

İSO Başkanı Erdal Bahçivan, uluslararası piyasalarda petrol fiyatlarının düşmesinin Türkiye için büyük bir avantaj olduğunu söyledi.

TİM Başkanı Mehmet Şimşek

İstanbul Ticaret Odası (İTO) Yönetim Kurulu Başkanı İbrahim Çağlar, enflasyon konusundaki sağlıklı politikaların bel kemiğinin beklentileri iyi yönetmek olduğunu söyledi.

FAİZLER DÜŞMELİ

Fed'in parasal genişlemeyi sona erdirmesinin dünya genelinde finansal kaynaklara ulaşma konusunda bazı sıkıntılar oluşturabileceğini vurgulayan Çağlar, bu noktada ülke

İTO Başkanı İbrahim Çağlar, yeni yılda büyümenin ihracattan değil iç talep artışından kaynaklanmasını beklediklerini kaydetti.

olarak yapılacak hamlenin üretim ve faiz eksenindeki dengeyi çok çok iyi kurmak olduğunu, bu nedenle "Faizler düşmelidir" dediklerini, çünkü yurt içi piyasalarda ki faiz düzeylerinin üretimin ayağına pranga olmaması gerektiğini ifade etti.

Enflasyon konusundaki sağlıklı politikaların bel kemiğinin beklentileri iyi yönetmek olduğunu bildiren Çağlar, bir ekonomide insanlar, "mal ve hizmetlerin değerinde bir artış yaşanacak" beklentisine girerse enflasyon sarmalının meydana geldiğini ve buna karşı dikkatli olunması gerektiğini, bunun için sosyal ve psikolojik yönü olduğunu anlattı.

GÜÇLÜ DOLAR ETKİSİ

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan, Türk sanayisinin en temel finansman sorununun başında tasarruf kaynaklarının yeterli olmamasının geldiğini kaydetti. İSO Başkanı Erdal Bahçivan, "Türkiye ve dünya önümüzdeki birkaç sene güçlü bir doların etkisi altında kalacak, buna hazır olunması gerek. Rekabet konusunda sıkıntı olabilir" ifadelerini kullandı.

AB ve belirsizlik riskleri

İSTANBUL Sanayi Odası (ISO) Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, 2015 için, "Ekonomimiz için en büyük risk en önemli ihracat bölgemiz AB'nin tam anlamıyla rahatlamaması ve dünyada belirsizliğin devam etmesi." dedi. Bahçivan, Türkiye ekonomisi için jeo siyasi risklerin önemini koruduğunu da vurguladı. İhracatın büyümede önemli bir aktör olmaya devam edeceğini de dile getiren Bahçivan, kur ile ilgili olarak şu yorumu yaptı: "Görünen o ki Türkiye ve dünya, birkaç sene güçlü bir dolara tanık olacak. Sanayinin ve ihracatının ağırlıklı payının Avro olması ayrı planlar gerektiriyor. Daha istikrarlı bir kur gerekiyor. Kurda en önemli konu, Türkiye'nin finansal istikrarını sıkıntıya sokmayacak şekilde ilerlemedir. Sürdürülebilir kur hedefinin olabilmemesinin temeli finansal istikrardan geçiyor. Türkiye sanayicisi de kuru yönetme, ayrı enstrümanlar kullanarak bir maliyet veya rekabet artışı elde etme adına tecrübeli. Finansal kurumların sanayicilerimizi bu enstrümanları kullanmaları için cezabetmesi, cesaretlendirmesi gerekiyor."

'Petrol fiyatları iyi değerlendirilmeli'

Türkiye'nin olumlu ayrışmasının petrol fiyatlarının gerilemesi ile paralel gideceğini anlatan **ISO** Yönetim Kurulu Başkanı, şöyle devam etti: "Bunun Türkiye'nin en önemli sorunu olan cari açığa yapacağı katkı payı, ekonomiye büyük yarar sunacak. Petrol fiyatlarının gerilemesi, enflasyonun indirilebilmesi mücadelesinde de önemli bir imkân veriyor. Dünyada önemli hammadde ve emtia fiyatlarının geriliyor olması da yine enflasyon adına bizi sevindiren bir döneme girdiğimizin işareti. 2015'te istikrarlı bir kurun da enflasyona bu seneki kadar olumsuz etki yapamayacağı kanaatindeyim. Tarımda daha bol bir üretim seviyesinin gelme ihtimali var. Bu da gıddan ileri gelen enflasyonda olumluya gidişi arttıran başka bir faktör olacak. Ayrıca Türkiye sanayisinin en temel finansman sorununun başında; ülkenin tasarruflarının yeterli olmaması ve buna bağlı dış borçlanma olduğu hakikat." Erdal Bahçivan, 2015'te seçimlerin olmasına da dikkat çekerek, "Ekonominin belli bir süre ikinci planda kalması bizi kaygılandıran bir konu. Çünkü bu dönemler genellikle ekonomik konsantrasyonun kalktığı bir dönem oluyor." ifadelerini kullandı.